

Attacken mot Spaniens ambassad i Genua 1949

Antonio Téllez Solà

1995

I den frihetliga rörelsens drabbning med Francoregimen sticker 1949 ut som ett av de blodigaste åren, med ett stort antal av dess prövade och testade kämpar skoningslöst eliminerade. Den systematiska slakten hade inletts 1947 och 1948, med dödandet av bland andra Antonio López och Diego Franco Cazorla ("Amador Franco"), som sköts ner i San Sebastian, och Raúl Carballeira Lacunza och Ramón González Sanmarti som sköts ner i Barcelona.

Om än vår lista måhända inte är uttömmande hade dödsfallen en enorm påverkan på stadsgerillakrigarna liksom på grupperna som opererade i sierras i Aragonien och Andalusien, för att inte nämna andra regioner vilka skulle ta för lång tid att lista.

Som vi sagt startade året med krigsdomstolen som gav dödsdom mot två aragoniska gerillakrigare: Justiniano Garcia ("El Macho") och Pedro Acosta Cánovas ("El Chaval"), båda bördiga från Utrillas (Teruel). De avrättades i Zaragoza den 22 mars.

Den 9 mars, efter en eldstrid med säkerhetsstyrkorna, sårades och arresterades galiciern José López Penedo i Torrasa: han ställdes inför en avrättningspluton i Barcelona den 4 februari 1950 tillsammans med 31-åriga Carlos Vidal Pasanau, Saturnino Culebras Saiz och Manuel Sabaté Llopart, som alla hade gripits 1949.

Miguel Barba Moncayo ("Reyes") hade knappt släppts ur fängelse efter att ha arresterats 1947 förrän han mördades i kallt blod av polisen den 11 mars 1949 i sitt eget hem.

I mitten av maj 1949 tog sig en grupp på tio gerillakrigare in i Spanien via provinsen Huesca. Åtta av dem förlorade livet: Fabián Nuez Quiles (36), Rogelio Burillo Esteban (35) och George Camón Biel (35) sköts ner när de försökte korsa floden Ebro nära Alborge (Huesca). Inom några dagar infångades de andra medlemmarna i gruppen och fem av dem sköts i Zaragoza den 8 maj 1950 – Manuel Llovet Isidro (43), José Capdevila Ferrer (29), Manuel Ródenas Valero (31), Alfredo Carvera Cañizares (37) och Roger Ramos Rodriguez (30). De andra två som överlevde avtjänade tjugo år i fängelse.

I juli förlorade ytterligare en 11-manna gerillagrupp, åter från Frankrike, Aurelio Marti (24) och Antonio Ribera (30) i Huescaprovinzen.

I september dog den italienske frihetlige Helios Ziglioli (21) i ett bakhåll lagt av civilgardet i Barcelonaprovinzen.

I oktober inkluderade den långa listan över frihetliga som stupade i den människojakt som släppts lös av frankismen, Bara i Barcelona: Luciano Alpuente, José Sabaté Llopart, Julio Rodriguez Fernández, Juan Serrano, Arquimedes Serrano Ovejas, Victor Espallargas, José Luis Barrao och Francisco Martinez Márquez. Många fler avrättades och ett stort antal sköts, som i fallen med José Pérez Pedrero, Pedro Adrover Font, Jorge Ponz Argiles, Santiago Amir Cruañes, Ginés Urrea Piña, för att inte nämna de förut nämnda personerna som avrättades tillsammans med José Lopez Penedo.

11 november såg gripandet i Barcelona av 47-åriga Juan Vilello ("Moreno"), José Bartobillo (25), José Puertas (47) och bröderna Miguel och Jaime Guitó: inom några dagar hade varenda en av dem mördats på den öppna landsbygden.

Som om det inte vore nog korsade den 22 december ytterligare en grupp gränsen på kurs till Barcelona: detta var gruppen "Los Maños": Wenceslao Jiménez Orive sköts ner på gatan den 9 januari 1950 och två andra medlemmar i gruppen, Simón Gracia Flerigan och Plácido Ortiz Gratal arresterades samma dag: båda sköts den 24 december 1950.

Som kröningen på den här slakten 1949 stupade de legendariska gerillakrigarna Bernabé López Calle och Juan Ruiz Hercano i bergen kring Cadiz den 30 december.

Naturligtvis fortsatte slakten in på 1950. Här ska vi nämna endast gerillakrigarna Pedro Vargas Valverde ("Castellanot"), 32 år gammal, och Juan Subinya Heras (39) som sköts ner i Gerona i mars. Många av de namn som här nämns offentliggjordes aldrig hos exilkolonin, kanske för att undvika att avskräcka andrafrivilliga förutbestämda att möta samma öde.

Händelser i Katalonien, som var en gränsregion och den konsekventa rekryteringsbasen för kamrater som ägnade sig åt den antifrankistiska kampen, kunde knappast tystas ner helt och de hade enorma återverkningar utomlands.

En av protestyttringarna, kanske den mest sensationella, ägde rum i Genua (Italien) där en trio unga italienska frihetliga attackerade den frankistiska konsularrepresentanten.

Torsdagen den 8 november 1949, cirka tolv på dagen, dök tre italienska anarkister – Eugenio De Lucchi (21), Gaspare Mancuso (26) och Gaetano Busico (25) upp vid det spanska konsulatet på Via Brigata Liguria nr 3.

Busico bar en Berettapistol i en attachéväska i skinn och en tysk Sipelbomb, komplett med kasthandtag i trä. Mancuso hade en pistol kaliber 7.65 och en flaska bensin: De Lucchi hade en kortpipig Beretta kaliber 9.

Trion tog sig upp på första våningen och gav dörrvakten ett lämpligt svepskäl för sin närvaro. Busico ledde vägen in till kontoren, följd av De Lucchi som eftertrupp. I väntrummet fann de sammanlagt femton personer, personer från personalen och allmänheten. De drog sina pistoler och sa åt folk att inte vara rädda, deras intresse var endast den spanske konsuln. Medan Busico och De Lucchi höll allihopa stången tog sig Mancuso efter att ha kapat telefonledningarna till konsulns kontor. Det var såklart ingen där: så han travade en del papper och möbler på golvet och höll över dem med bensin.

Konsuln, Juan Teixidor Sanchez, var ute: tydligen hade han farit till en mottagning som hölls av sjöfartslinjen Italia ombord på ångaren Conte Biancamo.

Medan Mancuso var upptagen med sin uppgift anlände Busico för att se att konsuln var borta: han kunde endast ge utlopp för sina känslor på ett porträtt på general Franco som han slog i flisor. Sedan öppnade han fönstret där falangistsymbolen och den röda och gula flaggan hängde: han rev ned dem båda två och hissade upp den rödsvarta fanan med mottot "Varken Gud eller Herre" – fanan för militanterna i den gamla genuanska anarkistfederationen.

Mancuso och Busico återvände till väntrummet och efter att ha förvarnat folk om vad de skulle göra, så att de inte skrämdes upp, kastade Busico in sin granat på konsulns kontor som låg i slutet av en lång korridor. Granaten exploderade och Busico for för att inspektera skadorna och sätta eld på papperen som tidigare dränkts in med bensin.

Inom några minuter var alla ute ur konsulatet: De Lucchi minglade med de andra, sedan kom Mancuso ut och Busico som innan de gav sig av ville kolla att ingen blivit kvarglömd på platsen. När han kom nerför trappan mötte han dörrvakten som försökte låsa dörren ut mot gatan. Busico fick hota genom att sikta på honom för att komma ut.

Från och med då började saker och ting gå illa. De Lucchi, fortfarande överväldigad av spänning, klev ut på gatan med pistolen ännu i handen och arresterades snabbt. När han nådde gatan tog Mancuso snabbt av till vänster och blandade sig med de förbipasserande, medan Busico hade lagt iväg i motsatt riktning.

Innan han gett sig av hade Mancuso tittat upp för att se den svarta delen av fanan med mottot fladdrande i vinden, fullt synligt. Han tog en spårvagn vid hörnet av Via Brigata Liguria och tog sig hem till sin syster där han fick en matbit, rakade sig och gav sig sedan av upp i bergen för att invänta skymningen. Omkring kl 17 köpte han ett exemplar av Il Mercantile på gatan där konsulatet låg. Där kunde han läsa de första rapporterna om attacken innan han for för att tala med några kamrater, bara för att få höra av dem att De Lucchi hade plockats in och hölls för förhör i carabinieri kasernerna nära konsulatet. Ingenting hade hörts om Busico. För att lugna sig tog Mancuso första tåget till Carrara, där hans vän hade sitt hem och han anlände till marmorbrytarnas stad sent den natten. Han fick på anarkistfederationens lokaler höra att carabinieri redan hade varit dit som ett led i deras undersökning av attacken i Genua.

Men Busico hade inte alls lämnat Genua och medan Mancuso for mot Liorna i vän från Carraras bil, överlämnade sig Busico spontant till polisen för att axla sin del av ansvaret tillsammans med De Lucchi.

Mancuso stannade i Liorna en månad innan han korsade gränsen in i Frankrike vid Ventimiglia med en vän. I Menton tog de båda en taxi till Nice och reste med tåg vidare till Marseille. Efter några dagar for Mancuso vidare till Paris för att invänta datum för rättegången.

Medan polisen försökte spåra Mancuso publicerade Genuapressen (Il Corriere Ligure, Il Lovaro Nuovo, Ill Corriere del Popolo och Il Nuovo Cittadino) ett uttalande av den liguriska anarkistfederationen, undertecknat av Vincenzo Toccafondo:

"I respons till repressionen som släppts lös mot de spanska anarkisterna som i det marterade Spanien uttrycker sin brinnande önskan att hela folket ska åtnjuta frihet, har tre unga anarkister genomfört en symbolisk operation mot det spanska konsulatet. Anarkistisk ideologi menar att varje individ bör agera på eget initiativ. Detta bör ordentligt begripas av alla som kan tänkas anstränga sig för att avslöja någon påstådd sammansvärjning.

Uttalanden av de arresterade unga anarkisterna framhåller det vi just påpekat. Emellertid uttrycker den liguriska anarkistfederationen sin yttersta solidaritet med dessa ungdomar som genom att offra sin egen frihet sökte sätta sig emot den frankistiska diktaturen.”

Som konsekvens av det här uttalandet blev Vincenzo Toccafondo, en av de äldsta och aktivaste propagandisterna i federationen, åtalad, tillsammans med de direkta förövarna till attacken, och ställdes till svars med dem anklagad för att ha ursäktat brottet.

Högkvarteret för Genuas anarkistfederation utsattes för razzia av polisen och antimilitaristiska manifest, några exemplar av de liguriska unga anarkisternas tidning *Inquietudine*, en kopian och diverse propaganda-material beslagtogs.

När väl ett datum fastställt för rättegången överlämnade sig Gaspare Mancuso den 5 april 1950 till de italienska myndigheterna vid gränsposteringen vid Ventimiglia för att dela sina vänners öde. Han återanslöt sig till dem i Marassifängelset i Genua. Den popularitet som fångarna vunnit genom sin antifrankistiska demonstration innebar att alla tre placerades i samma cell.

De Lucchi, Mancuso, Busico och Toccafondo ställdes inför en utredningsdomare i Genua den 1 juni 1950, men rätten fann att den inte hade några befogenheter och fallet flyttades upp till en brottsdomstol.

Till sist, när fallet prövades den 13 och 15 november, blev det till en monsterdemonstration mot Franco. Följande kallades för att vittna om förmildrande omständigheter: Federica Montseny Mane; Franco Venturi, en fil. dr. och historiker inriktad på modern konst och som varit fånge i Spanien 1940-1941; Giaele Franchini, änkan till Mario Angeloni, den förste befälhavaren för Francisco Ascasokolonnens (CNT-AIT) italienska sektion fram till hans död vid Monte Pelado (Huesca) i enhetens första aktion den 28 augusti 1936; Marcello Bianconi, från den liguriska anarkistfederationen, som också hade tjänstgjort i Ascasokolonnen; Pier Carlo Masini, publicist och framstående propagandist för anarkistiska idéer i Italien, en eminent historiker vars artiklar och föreläsningar hjälpte kampanjen som startats för anarkisterna och det spanska folkets räkning efter 1945; Aldo Garosci, författare och journalist med stor prestige – hans deltagande i försvaret för de åtalade utgjorde ett väsentligt bidrag för att vända förhandlingarna till en anklagelse mot Franco och hans regim. Ett rörande brev från författaren Carlo Levi, som var oförmögen att delta personligen, lästes också upp. Ett av vittnena som orsakade ofantlig sensation var ingenjören Gino Bibbi, en anarkist från Carrara, för hans namn hade ofta förekommit i rubrikerna under Mussolini och han ansågs vara hjärnan bakom ett mordförsök på Il Duce, utfört av den unge Gino Lucetti i Rom den 11 september 1926.

Försvaret – Tommaso Pedio, Massimo Punzo, Giuseppe Macchiavelli, Gian Barrista Brubetti, Giuliano Vassalli och Ernesto Monteverde – satte med sina briljanta rapporter Francoregimen – som gjordes till en skymf mot mänskligheten – på de anklagades bänk. Kort och gott: alla tre förövarna plus Toccafondo frikändes.

Det är värt att framhålla att rättegången hade mycket större betydelse än själva attacken. Rättegången kastade också ljus på en ny och oväntad inställning från domstolsväsendets sida: ställd inför dilemmat att lyssna till det mänskliga samvetet eller agera som apologeter för den totalitära regim som blödde Spanien till döds, erkände de den höga moraliska och sociala betydelsen av den begångna handlingen som en till fullo förmildrande omständighet. Ingenting liknande hade man tidigare hört talas om i Italien!

Att domslutet mot förövarna var en engångsföreteelse är otvivelaktigt, men medan de egentliga förövarna till attacken släpptes fria, var det en absurd omständighet att italienarna Ivan Aiati, Alfonso Failla och Gigi Damiani ställdes till svars vid Rättvisepalatsets domstol nr 11 i Rom, anklagade för att ha försvaret brottet genom deras livliga försvar av de tre anklagade i Umanita Novas spalter. Damiani och Aiati dömdes till 8 månaders fängelse och Failla befanns oskyldig. Månaden innan hade en annan italiensk kamrat, Umberto Marzocchi, ännu en veteran från Ascasokolonnen i inbördeskriget, frikänds då han ställdes till svars för samma anklagelse.

Det Anarkistiska Biblioteket

Antonio Téllez Solà
Attacken mot Spaniens ambassad i Genua 1949
1995

sovversiva.wordpress.com
Från Polémica nr 58, juli-september 1995 (s. 30-32). Översatt från engelska.

sv.anarchistlibraries.net